

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2018

Česká komise pro UNESCO

Vznik: usnesením vlády ze dne 1. června 1994 č. 299

Statut: poslední aktualizace dne 15. září 2016

Pozn.: Členské státy Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu dle článku VII Ústavy UNESCO zřizují ve svých zemích národní komise, které mají úlohu spojovacího orgánu pro všechny otázky, které jsou v zájmu UNESCO. Vzhledem k mezinárodně vžitému termínu „komise“ nebyl název tohoto poradního pracovního orgánu vlády (PPOV) změněn na „radu“, ačkoliv se jedná o PPOV s časově neomezenou působností.

1. STATUTÁRNÍ OTÁZKY

1.1. Statut a Jednací řád

Česká komise pro UNESCO (dále jen „Komise“) byla ustavena na základě usnesení vlády ze dne 1. června 1994 č. 299 jako meziresortní poradní a koordinační orgán vlády pro záležitosti týkající se Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) v návaznosti na příslušná ustanovení Ústavy UNESCO a Charty národních komisí UNESCO.

Činnost Komise upravuje Statut a Jednací řád. Statut upravuje postavení, úkoly, složení a orgány Komise, jakož i postavení a úkoly Sekretariátu Komise. Jednací řád stanoví zásady zasedání Komise a jejích orgánů (Výkonného výboru a odborných sekcí). Platná verze Statutu je ze dne 15. září 2016. Platná verze Jednacího řádu je ze dne 11. dubna 2017.

1.2. Členská základna

V souladu s čl. III Statutu jsou členy Komise zástupci ministerstev a institucí, jež se aktivně podílejí na plnění programů UNESCO, zástupci české odborné veřejnosti, kteří jsou činní v oblastech aktivit UNESCO, a čestní členové. Členy Komise jmenuje a odvolává ministr zahraničních věcí s přihlédnutím k zajištění vyváženého zastoupení odpovídajícího hlavním programovým oblastem UNESCO, a to zejména na základě návrhů příslušných ministerstev a institucí, jež se aktivně podílejí na plnění programů UNESCO. Funkční období členů Komise je čtyřleté. V souladu s čl. VI Statutu jmenuje a odvolává předsedu a místopředsedy Komise ministr zahraničních věcí.

K obnově mandátu celé Komise došlo ke dni 1. prosince 2015. Ke dni 31. prosince 2018 se Komise skládala z celkem 59 členů: 8 zástupců ministerstev, 35 zástupců institucí, 15 členů jmenovaných *ad personam* a 1 vedoucího tajemníka Sekretariátu Komise. Komise má rovněž 5 čestných členů. Seznam členů Komise ke dni 31. prosince 2018 je uveden v příloze.

V roce 2018 došlo k následujícím personálním změnám Komise: Na základě výběrového řízení jmenoval dne 1. ledna 2018 ministr zahraničních věcí Mgr. Reného Mika, zástupce MZV v Komisi, 1. místopředsdou Komise, a RNDr. Janu Dlouhou, Ph.D., zástupkyni Zeleného kruhu, 2. místopředsdkyní Komise. Na základě výběrového řízení jmenoval dne 1. ledna 2018 předseda Komise Mgr. Lenku Láznovskou, předsdkyní Sekce pro kulturu a komunikaci, PhDr. Zdenku Mansfeldovou, CSc., předsdkyní Sekce pro vzdělávání, vědu a informatiku, a PhDr. Ivana Ryndu, předsdou Sekce pro životní prostředí. Na návrh České rady dětí a mládeže (ČRD M) byl dne 31. prosince 2017 odvolán z funkce člena Komise za ČRD M Mgr. Aleš Sedláček. Dne 1. ledna 2018 byl do funkce člena Komise za ČRD M jmenován Mgr. Vlastimil Jura, člen představenstva ČRD M. Na návrh MMR byla dne 31. ledna 2018 odvolána z funkce členky Komise za MMR Ing. Klára Dostálová. Dne 1. února 2018 byl do funkce člena Komise za MMR jmenován Ing. David Koppitz, náměstek pro řízení Sekce regionálního rozvoje. Dne 31. prosince 2018 byl z funkce člena Komise na jeho žádost odvolán doc. PhDr. Ing. Milan Znoj, CSc.

2. SEKRETARIÁT KOMISE

Sekretariát Komise je v souladu s usnesením vlády ze dne 12. června 1996 č. 328 začleněn do Odboru OSN MZV jako oddělení (OSN 3).

V roce 2018 došlo v rámci Sekretariátu Komise k dvěma personálním změnám. Ze služebního místa vedoucího oddělení OSN 3 a vedoucího tajemníka Komise byla ke dni 31. 7. 2018 odvolána Mgr. Radka Bordes a k 21. září 2018 byl na předmětné služební místo jmenován Ing. René Zelený. K 26. 8. 2018 bylo ukončeno zařazení Mgr. Evy Anny Kafkové na služebním místě tajemníka Komise a toto služební místo nebylo do konce roku 2018 obsazeno. Sekretariát Komise byl tak ke dni 31. prosince 2018 tvořen následujícími pracovníky:

- (1) vedoucí tajemník Ing. René Zelený (od 1. října 2018);
- (2) tajemník (od 27. srpna 2018 neobsazeno);
- (3) asistentka Mgr. Ivana Skrušná;
- (4) knihovnice Mgr. Helena Grycová (dohoda o pracovní činnosti).

3. ČINNOST KOMISE

Spolupráce České republiky s UNESCO, tj. provádění závazků vyplývajících pro Českou republiku z jejího členství v UNESCO a z jejího členství v mezinárodních úmluvách, jejichž deponitářem je generální ředitel UNESCO, je prováděna a financována věcně příslušnými ministerstvy, případně dalšími orgány státní správy, v souladu se zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, v platném znění.

3.1. Zasedání Komise

V souladu s čl. V Statutu se zasedání Komise konají dle potřeby, nejméně dvakrát ročně. V roce 2018 se uskutečnila dvě řádná plenární zasedání Komise. Mimořádné zasedání Komise nebylo svoláno.

Komise na svém zasedání dne 14. června 2018, v souladu s rozhodnutím 39 C/54 Generální konference UNESCO a na základě doporučení Výkonného výboru, formálně ustanovila Klub UNESCO Kroměříž a oficiálně jej uznala jako klub UNESCO. Členové Komise dále vzali na vědomí personální změny v České komisi pro UNESCO, vyslechli prezentaci PhDr. Ivana Ryndy na téma „Udržitelný rozvoj a Mezinárodní program UNESCO Člověk a biosféra“ a zprávu vedoucí tajemnice Mgr. Radky Bordes z průběhu 204. zasedání Výkonné rady UNESCO. Projednali přípravu operativní analýzy doc. PhDr. Zdeňka Uherka, CSc., s názvem „Přínosy zapojení České republiky v UNESCO“, která byla zadána plenárním zasedáním v roce 2017, činnosti jednotlivých odborných sekcí, stav příprav společného neformálního zasedání České a Slovenské komise pro UNESCO a vyslechli informaci o činnosti Sítě přidružených škol UNESCO.

Na svém druhém zasedání Komise dne 20. listopadu 2018 schválila nominaci 350. výročí úmrtí J. A. Komenského v roce 2020 k podání mezi výročí UNESCO na léta 2020–2021. Dále vyslechla informaci o personálních změnách v Sekretariátu Komise, o výsledcích 205. zasedání Výkonné rady UNESCO, společného zasedání České a Slovenské komise pro UNESCO, činnosti Sítě přidružených škol UNESCO v České republice, činnosti jednotlivých odborných sekcí Komise a záštitách udělených v roce 2018.

3.2. Zasedání Výkonného výboru Komise

V souladu s čl. VII Statutu je Výkonný výbor subsidiárním orgánem Komise. Výkonný výbor je složen z předsedy, prvního a druhého místopředsedy, vedoucího tajemníka, zástupců ministerstev a předsedů odborných sekcí Komise. Zasedání Výkonného výboru se konají dle potřeby, nejméně čtyřikrát ročně.

V roce 2018 se uskutečnila čtyři zasedání Výkonného výboru (20. března 2018, 18. května 2018, 26. října 2018, 14. prosince 2018), během kterých byla projednávána běžná agenda spojená s činností Komise (personální záležitosti, zasedání odborných sekcí, zasedání evropských národních komisí, informace o výsledcích zasedání orgánů UNESCO, informace o činnosti Sítě přidružených škol UNESCO v České republice, informace o udělovaných záštitách) a připravována plenární zasedání Komise. Nad rámec těchto témat Výkonný výbor vyjádřil podporu iniciativě generální ředitelky UNESCO „Oživení ducha Mosulu“, projednával stav operativní analýzy „Přínosy zapojení ČR v UNESCO“ a vyslechl informaci o činnosti ad hoc pracovní skupiny Komise k programu Paměť světa.

3.3. Zasedání odborných sekcí a ad hoc pracovních skupin Komise

V souladu s čl. VIII Statutu jsou odborné sekce poradními útvary Komise, které jsou složeny z členů Komise, kteří projeví zájem v dané sekci pracovat, jakož i z dalších odborníků, kteří nejsou členy Komise. Zasedání odborných sekcí se konají dle potřeby, zpravidla dvakrát ročně. K řešení konkrétních úkolů může sekce ustavit *ad hoc* pracovní skupiny.

Komise na svém ustavujícím plenárním zasedání konaném dne 17. prosince 2015 rozhodla o ustavení tří odborných sekcí:

- (1) Sekce pro vzdělávání, vědu a informatiku;
- (2) Sekce pro kulturu a komunikaci;
- (3) Sekce pro životní prostředí.

Dne 29. prosince 2017 skončil mandát všem stávajícím předsedům odborných sekcí. V souladu s čl. VIII odst. 2 Statutu Komise jmenuje předsedy odborných sekcí předseda Komise na návrh Komise z řad jejích členů. Předseda Komise během zasedání Výkonného výboru dne 30. listopadu 2017 schválil návrhy nominací na nové předsedy odborných sekcí a s účinností od 1. ledna 2018 jmenoval PhDr. Zdenku Mansfeldovou, CSc., předsedkyní Sekce pro vzdělávání, vědu a informatiku, Mgr. Lenku Lázněvskou předsedkyní Sekce pro kulturu a komunikaci a PhDr. Ivana Ryndu předsedou Sekce pro životní prostředí. Mandát předsedů odborných sekcí je dvouletý.

3.3.1. Sekce pro vzdělávání, vědu a informatiku

Sekce pro vzdělávání, vědu a informatiku se v roce 2018 sešla dvakrát, 28. února 2018 a 14. listopadu 2018. Na svých zasedáních projednávala činnost Sítě přidružených škol UNESCO, monitorovala operativní analýzu „Přínosy zapojení ČR v UNESCO“ a vyslechla přednášky na téma „Program UNESCO pro řízení společenských přeměn (MOST)“ od doc. PhDr. Zdeňka Uherka, CSc., a „Etika nových technologií a konec dvou kultur“ od PhDr. Tomáše Hříbka, PhD.

3.3.2. Sekce pro kulturu a komunikaci

Sekce pro kulturu a komunikaci se v roce 2018 sešla dvakrát, 1. března 2018 a 16. listopadu 2018. Na březnovém zasedání se zabývala operativní analýzou „Přínosy zapojení ČR v UNESCO“ a jejími možnými výstupy. V listopadu se sekce zabývala třemi tématy. Prvním z nich byla probíhající revize programu Paměť světa a z ní vyplývající pozastavení nominací. Členové doporučili Ministerstvu kultury, aby zvážilo nominaci uznávaného Mgr. Adolfa Knolla do otevřené pracovní skupiny pro přezkum programu a vyjádřili nespokojenost s pozastavením programu. Dále sekce vyslechla informaci o možnostech zapojení ČR do iniciativy UNESCO „Oživení ducha Mosulu“, pro niž Národní památkový ústav nabízí vytvoření vzdělávacích modulů pro irácké experty (restaurování a záchrana rukopisných a architektonických památek). Největší část programu věnovala sekce přípravě společného zasedání se Sekcí pro životní prostředí, plánovanému na jaro 2019. Diskuze by se měla týkat především otázek protikladů zájmu ochrany přírody a kulturního dědictví zejména ve vztahu ke změně klimatu a biodiverzitě, a to v podmínkách udržitelného cestovního ruchu.

3.3.3. Sekce pro životní prostředí

Sekce pro životní prostředí se v roce 2018 sešla dvakrát, 8. března 2018 a 15. listopadu 2018. Na zasedáních byly především diskutovány obsah a metoda připravované operativní analýzy „Přínosy zapojení ČR v UNESCO“ a snaha o institucionální zakotvení programu Člověk a biosféra v rámci Ministerstva životního prostředí. Pokračovalo řešení problematiky biosférických rezervací, zejména pak situace biosférické rezervace Dolní Morava. Hlavní část

programu listopadového zasedání věnovala sekce přípravě společného zasedání se Sekcí pro kulturu a komunikaci, plánovanému na jaro 2019.

3.3.4. Ad hoc pracovní skupina k programu UNESCO Paměť světa

Ad hoc pracovní skupina k programu UNESCO Paměť světa, jejímž předsedou je Mgr. Michal Beneš, se v roce 2018 sešla dvakrát, 7. března 2018 a 29. listopadu 2018. V dubnu proběhlo na půdě Ministerstva kultury slavnostní předávání certifikátů organizacím, jimiž spravované dokumentární dědictví bylo zapsáno do mezinárodního Registru „Paměť světa“ v roce 2017: Archiv Leoše Janáčka ze sbírek Moravského zemského muzea, Kynžvartská daguerrotypie ze sbírek Národního technického muzea a Národního památkového ústavu a Camociovy mapy ze sbírek Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Pracovní skupina monitorovala stav příprav dvou nominací, které byly prozatím pozastaveny, a to Molloyovy mapové sbírky z Moravské zemské knihovny a Sbírký rukopisů Antonína Dvořáka z Českého muzea hudby. Pracovní skupina předpokládá kandidaturu „Situační plány jako doklad proměny postavení Židů v Habsburské monarchii v 18. století“ z Národního archivu. Pracovní skupina připravila stanovisko k první národní zprávě k implementaci Doporučení UNESCO z roku 2015, týkajícího se zachování a zpřístupnění dokumentárního dědictví, včetně toho, které existuje v digitální podobě (zprávu připravilo Ministerstvo kultury společně s Ministerstvem vnitra).

3.4. Společné zasedání České a Slovenské komise pro UNESCO

Dne 8. listopadu 2018 se v Brně uskutečnilo první neformální společné zasedání České a Slovenské komise pro UNESCO. Toto setkání konané u příležitosti oslav 100. výročí od založení Československa mělo za cíl předat si pracovní zkušenosti, prohloubit vzájemnou spolupráci a podpořit společný postup při řešení problematiky jednotlivých agend UNESCO.

Na úvod jednání vystoupil předseda České komise pro UNESCO prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc. a vedoucí tajemnice Slovenské komise pro UNESCO PhDr. Mária Krasnohorská. Oba vyzdvihli důležitost tohoto setkání a vedoucí tajemnice Krasnohorská poděkovala v zastoupení předsedy Slovenské komise, ministra zahraničních věcí a evropských záležitostí Miroslava Lajčáka, za uspořádání tohoto zasedání. Po představení historie, činnosti a složení České a Slovenské komise následoval dopoledne blok tematických diskusí, které se zabývaly problematikými otázkami v oblasti přírodních a společenských věd. V odpolední části zasedání pokračovaly tematické diskuse v dalších dvou programových oblastech UNESCO - vzdělávání a kultura.

Program byl doplněn o návštěvu Památníku Leoše Janáčka, jehož archiv je zapsán v mezinárodním registru Paměti světa UNESCO, a o prohlídku Vily Tugendhat, která je zapsána na Seznamu světového dědictví UNESCO.

3.5. Záštity České komise pro UNESCO

Česká komise pro UNESCO evidovala v roce 2018 celkem 17 žádostí o udělení záštity nad konáním kulturních projektů. V souladu s pravidly pro udělování záštít a loga vyhověla Komise celkem 15 z nich. Dvěma žádostem záštita udělena nebyla: „Jičín, město pohádky“ a „Taneční centrum Praha, eklektická vzdělávací koncepce“. Úspěšné žádosti jsou zahrnuty v následujícím výčtu:

- XXIV. ročník Celostátní přehlídky pantomimy a pohybového divadla OTEVŘENO (Evropské centrum pantomimy neslyšících);
- Týden uměleckého vzdělávání a amatérské tvorby 2018 (NIPOS);
- Publikace „České poklady UNESCO“ (CzechTourism);
- Věda, umění, vzdělání – otevřená škola – podprojekt EDISON (Gymnázium Třeboň);

- Letní slavnosti staré hudby – 19. ročník mezinárodního hudebního festivalu (Collegium Marianum – Týnská škola);
- Poznej světové dědictví UNESCO 2018 (MEDIA IN);
- 46. Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice 2017 (Památník Lidice);
- XXIX. Festival Forfest Czech Republic 2018 – Mezinárodní festival současného umění s duchovním zaměřením (Umělecká iniciativa Kroměříž);
- Závěrečná konference projektu Erasmus+/KA2 Moderní design Česko-Slovensko-Bulharsko a Mezinárodní sklářské sympozium GSVM 2018 (Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Valašské Meziříčí);
- 23. ročník Postgraduálního kurzu polymerní vědy 2018/2019 (Ústav makromolekulární chemie AV ČR);
- Třebíč – 15 let v elitní společnosti UNESCO (Městské kulturní středisko Třebíč);
- Odborná edukační publikace – Světové dědictví a Česká republika (Národní památkový ústav);
- 10. ročník Mezinárodní soutěže Zdeňka Fibicha v interpretaci melodramu (Společnost Zdeňka Fibicha);
- 21. ročník Mezinárodního festivalu koncertního melodramu Praha (Společnost Zdeňka Fibicha);
- Věda, umění, vzdělání – otevřená škola – Subprojekt Přírodovědný a humanitní kurz (Gymnázium Třeboň).

3.6. Spolupráce Komise se státními a nestátními organizacemi

V roce 2018 pokračovala úspěšná spolupráce Komise se společností L'Oréal Česká republika a Akademií věd ČR na programu L'Oréal – UNESCO „Pro ženy ve vědě“, v jehož rámci jsou udělována dvě stipendia ve výši 250 000,- Kč poskytovaná společností L'Oréal Česká republika dvěma vědeckým pracovnícím na podporu realizace důležitého vědeckého výzkumu v oblasti věd o živé a neživé přírodě. 12. ročníku se zúčastnilo celkem 58 vědkyň. Stipendia byla udělena PharmDr. Jitce Fučíkové, Ph.D., z 2. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a doc. RNDr. Monice Dolejské, Ph.D., z Přírodovědecké fakulty Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně.

3.7. Participační program UNESCO

Vzhledem k tomu, že Česká republika patří mezi státy s vysokým hrubým národním důchodem na obyvatele¹, na základě doporučení Sekretariátu UNESCO již žádné projekty v rámci Participačního programu v roce 2018 nepředložila.

3.8. Výstupy Komise

V roce 2018 uveřejnila Komise svou výroční zprávu za rok 2017 v souladu s usnesením vlády ČR ze dne 21. března 2018 č. 189. Toto usnesení podle svého 23. článku „nahrazuje předkládání pravidelných výročních zpráv příslušných PPOV vládě zveřejňováním pravidelných výročních zpráv příslušných PPOV způsobem umožňujícím dálkový přístup“. Výroční zpráva České komise pro UNESCO za rok 2018 byla zveřejněna dne 3. dubna 2018 na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí.

Komise sama nedisponuje prostředky pro vlastní publikační činnost, její prezentace na internetu je součástí webových stránek MZV². Sekretariát Komise také vydává měsíčně informační magazín.

¹ <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups>

² https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_mezinarodnich_organizacich/unesco/aktualne/index.html

3.8.1. Operativní analýza „Přínosy zapojení České republiky v UNESCO“

Operativní analýza „Přínosy zapojení České republiky v UNESCO“ byla zadána plenárním zasedáním v roce 2018 doc. PhDr. Zdeňku Uherkovi, CSc., jako odbornému gestorovi. Cílem analýzy bylo prostřednictvím dotazníkového šetření, doplňujících rozhovorů a kvantitativních dat identifikovat přínosy členství České republiky v UNESCO, formulovat doporučení k zefektivnění členství a předložit návrhy na využití plného potenciálu členství. S ohledem na nedodání požadovaného výstupu stanoveného smlouvou o dílo v termínu odevzdání k 30. 11. 2018 nebyly naplněny smluvní závazky. Ani následná jednání počátkem roku 2019 nevedla k obnovení činnosti na operativní analýze, která tak zůstala nedokončena.

3.8.2. Publikace „České poklady UNESCO“

CzechTourism vydal v roce 2018 prvního kompletního průvodce po všech lokalitách v ČR figurujících na seznamech světového dědictví UNESCO – „pokladech UNESCO“. Unikátní publikace, která je zdrojem inspirace pro cestování a ověřené relevantní informace, vznikla pod záštitou České komise pro UNESCO a byla vydána ve 4 jazykových verzích (česky, anglicky, francouzsky a německy) v desetitisícových nákladech a těší se jak zájmu cílových skupin, tak uznání odborné veřejnosti. Důkazem toho je i získání prestižního ocenění TOP RATED v kategorii Nejlepší firemní katalog/jednorázové médium v oborové soutěži v oblasti PR Zlatý středník 2018.

Publikace se věnuje nejen statkům zapsaným na Seznam světového dědictví, ale zabývá se též lokalitami pod ochranou nemateriálního (nehmotného) kulturního dědictví, tedy tradic, znalostí a dovedností. Věnuje dále pozornost přírodním územím, která získala v rámci programu UNESCO Člověk a biosféra status biosférické rezervace. Prostor má i území s ochranou geologického a přírodního i kulturního dědictví Země - Globální geopark UNESCO. Průvodce nabízí navíc základní informace i o lokalitách, které by jako další rády rozšířily řady světového dědictví UNESCO. Je vybaven navigační mapou a kvalitními profesionálními fotografiemi.

Záměr a celkovou produkci zajistila edice CzechTourism, do přípravy byly zapojeny Ministerstvo kultury, Česká komise pro UNESCO, České dědictví UNESCO, Národní památkový ústav, Ministerstvo životního prostředí, Agentura ochrany přírody a krajiny, Český národní komitét pro program Člověk a biosféra (MAB) a Rada národních geoparků.

Česká komise pro UNESCO využívá publikace pro práci se zahraničními partnery. Materiál je k dispozici Stále delegaci České republiky při UNESCO v Paříži. Dosud byl představen Výboru pro světové dědictví, Valnému shromáždění Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví a především byl pak prezentován na mezinárodních veletrzích cestovního ruchu stejně tak jako v samotném ústředí UNESCO v Paříži v rámci mnoha pracovních jednání.

3.9. Rozdělení dotací ze státního rozpočtu

Komise se na rozdělování dotací ze státního rozpočtu nepodílí.

4. ČINNOST V PROGRAMOVÝCH OBLASTECH UNESCO

4.1. Činnost v oblasti kultury

4.1.1. Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (1972)

Během roku 2018 pokračovala příprava dalších nominací kulturních statků na Seznam světového dědictví, a to především:

- (1.) Revidovaná česko-saská nominace „Hornický kulturní region Erzgebirge/Krušnohoří“, která byla předložena v řádném termínu v lednu 2018 Centru světového dědictví. Na jaře proběhla hodnotící mise po jednotlivých komponentách tohoto sériového statku a na podzim pak expertní jednání Panelu ICOMOS, který nominaci následně doporučil k zápisu na Seznam světového dědictví.
- (2.) Nominace „Kulturní krajina pro chov ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem“ byla v lednu 2018 předložena Centru světového dědictví v řádném termínu, na podzim proběhla hodnotící mise a expertní jednání Panelu ICOMOS.
- (3.) Návrh nadnárodní sériové nominace „Významná evropská lázeňská města“, kterou koordinuje ČR, a do které je dále zapojeno Německo, Rakousko, Belgie, Francie, Itálie a Velká Británie, byl během roku 2018 doplněn a dokončen za asistence externích odborníků. Prošel tzv. kontrolou úplnosti nominační dokumentace a byl v lednu 2019 předložen Centru světového dědictví pro další hodnotící cyklus.
- (4.) Nominaci „Zatec, město chmele“ doporučil mezivládní Výbor pro světové dědictví (dále jen výbor) v roce 2018 k přepracování, především pro doplnění konceptu nominace o příklady chmelnic. Revize se začala ve spolupráci s ICOMOS roce 2018 připravovat.

K tématu „Historického centra Prahy“, přijal výbor na svém 42. zasedání v roce 2018 rozhodnutí 42 COM 7B.21 týkající se možného ohrožení výjimečné světové hodnoty památky. Rozhodnutí předcházelo zpracování zprávy o stavu zachování této památky včetně všech příslušných studií dopadu u významných již provedených prací i plánovaných projektů, které by mohly mít vliv na výjimečnou světovou hodnotu statku či stav jeho zachování.

Výbor rovněž svým rozhodnutím 42 COM 8B.39 schválil menší změnu hranic týkající se statku „Židovská čtvrť a bazilika svatého Prokopa v Třebíči“, čímž se rozsah památky světového dědictví rozšířil o zámek, který jako bývalý klášter bezprostředně navazuje na baziliku svatého Prokopa.

4.1.2. Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví (2003)

V roce 2018 slavila Česká republika velký mezinárodní úspěch, neboť na 13. zasedání Mezivládního výboru pro zachování nemateriálního kulturního dědictví byla na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva zapsána společná nominace pěti zemí – ČR, Maďarska, Německa, Rakouska a Slovenska s názvem „Modrotisk, resistantní ruční tisk a barvení indigem v Evropě“.

4.1.3. Haagská úmluva o ochraně kulturních statků za ozbrojeného konfliktu (1954) a její dva protokoly (1954, 1999)

Mezivládní Výbor na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu na svém 13. zasedání v roce 2018 rozhodl o poskytnutí zvýšené ochrany Vile Tugendhat podle článku 10 Druhého protokolu k Haagské úmluvě.

V roce 2018 ČR odevzdala svou první Zprávu o naplňování Doporučení UNESCO z roku 2015 týkajícího se zachování a zpřístupnění dokumentárního dědictví včetně toho, které je v digitální podobě. Podobným způsobem příslušné odbory MK zpracovaly v roce 2018 Zprávu o provádění Doporučení UNESCO z roku 2015 na ochranu a podporu muzeí a sbírek, jejich rozmanitosti a jejich úlohy ve společnosti, a Zprávu o provádění Doporučení UNESCO z roku 2011 týkajícího se historické městské krajiny.

4.2. Činnost v oblasti vzdělávání

4.2.1. Cíl udržitelného rozvoje č. 4 – kvalitní vzdělávání

Česká republika klade klíčový důraz na agendu udržitelného rozvoje v oblasti vzdělávání. Vzdělávací systém České republiky považuje rovný přístup ke vzdělávání za svou prioritu, čemuž odpovídá také akcentace této problematiky v soustavě strategických dokumentů

Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy zastřešených Strategií vzdělávací politiky ČR do roku 2020. V současné době probíhá příprava Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ respektující hlavní úkoly Cíle udržitelného rozvoje č. 4. Jde o následující dílčí cíle:

a) Cíl: Do roku 2030 zajistit, aby všechny dívky a chlapci měli přístup k bezplatnému, rovnému a kvalitnímu primárnímu a sekundárnímu vzdělávání s odpovídajícím výstupem
Česká republika považuje rovný přístup ke vzdělávání za svou prioritu. Novela školského zákona č. 561/2004 Sb. v § 2 zaručuje bezplatné základní a střední vzdělávání státních občanů ČR nebo jiného členského státu Evropské unie ve školách, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí. Tento paragraf rovněž uvádí, že rovný přístup ke vzdělání má každý státní občan ČR nebo jiného členského státu Evropské unie a to bez jakékoli diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu nebo jiného postavení občana. Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 se zavazuje k podpoře kvalitního systému vzdělávání přístupného pro každé dítě. Naplnění tohoto cíle zajišťuje zejména systematický rozvoj společného vzdělávání.

MŠMT se zaměřuje také na to, aby byl přístup ke vzdělávání zajištěn spravedlivě, bez ohledu na etnicitu, původ a socioekonomické nebo zdravotní znevýhodnění. Akční plán inkluzivního vzdělávání z období 2016–2018 obsahuje opatření na podporu rovných příležitostí a spravedlivého přístupu ke kvalitnímu vzdělávání, včetně prevence a nápravy předčasných odchodů ze vzdělávání. Jedná se například o zavedení lepší evidence a statistiky žáků vzdělávaných v inkluzivním prostředí a o zpřesnění a sjednocení diagnostiky tak, aby byla žákům s jakýmkoli znevýhodněním či postižením nabídnuta adekvátní podpora v rámci vzdělávacího systému. Dále probíhala příprava nového Akčního plánu inkluzivního vzdělávání na období 2019–2020.

b) Cíl: Do roku 2030 zajistit, aby všechny dívky a chlapci měli přístup ke kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči, tak aby byli připraveni na primární vzdělávání

Česká republika klade velký důraz na implementaci konkrétních kroků pro naplňování tohoto cíle. Školský zákon (č. 561/2004 Sb. v platném znění) stanovuje povinnost bezúplatně zařadit přednostně do předškolního vzdělávání děti ve věku 5 let, které v následujícím roce začnou realizovat povinnou školní docházku. Předškolní vzdělávání se od školního roku 2017/2018 organizuje pro děti ve věku zpravidla od tří do šesti let, nově pak nejdříve od věku dvou let. Od září 2017 jsou přednostně přijímány děti od čtyř let, od září 2018 od tří let.

Zavedení povinného posledního ročníku předškolního vzdělávání si klade za cíl podpořit co nejspravedlivější startovní podmínky žáků a jejich dobrou přípravu na vstup do primárního vzdělávání. Dalším z kroků je soustavné budování a navyšování kapacit mateřských škol v regionech a lokalitách s nedostatkem míst, a to jak prostřednictvím národních zdrojů, tak i z evropských strukturálních a investičních fondů.

c) Cíl: Do roku 2030 zajistit rovný přístup ke kvalitnímu, cenově dostupnému, odbornému a terciárnímu vzdělávání

Problematiku přístupu k terciárnímu vzdělávání diskutuje Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 v rámci priority „Udržet otevřený přístup k rozmanité nabídce terciárního vzdělání“, přičemž v tomto ohledu klíčová oblast přechodu ze středního do terciárního vzdělávání je strategií řešena průřezově.

Posilování vazby vzdělávacího systému na potřeby trhu práce je také jedním z prostředků, jak lépe čelit globálním výzvám a podpořit konkurenceschopnost České republiky. Momentálně probíhá projekt Modernizace odborného vzdělávání, který rozvíjí kvalitu odborného vzdělávání a podporuje uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

d) Cíl: Do roku 2030 zajistit, aby všichni občané měli znalosti týkající se udržitelného rozvoje, lidských práv, genderové rovnosti a konceptu globálního občanství

Záměrem ČR je zajistit, aby všichni občané měli znalosti týkající se udržitelného rozvoje, lidských práv, genderové rovnosti a konceptu globálního občanství. Česká republika a

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy přistupuje k plnění tohoto kroku zejména prostřednictvím kurikulárních průřezových témat v rámcových vzdělávacích programech.

Oblast „Výchova demokratického občana“ vede žáka k aktivnímu občanství a obhajování a dodržování lidských práv a svobod, vychovává ho k úctě k zákonu a rozvíjí jeho cit pro spravedlnost, svobodu, toleranci a odpovědnost.

V rámci průřezového tématu „Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech“ je opět celý jeden okruh věnován pouze oblasti s názvem „Jsme Evropané“, jež předává žákům informace o kořenech a zdrojích evropské civilizace, integrace, ale také o fungování Evropské unie a jejích institucí.

4.2.2. Global Education Meeting

Předseda České komise pro UNESCO a zároveň člen Řídícího výboru Cíle udržitelného rozvoje č. 4 prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc., se mezi 3. – 5. 12. 2018 účastnil konference „Global Education Meeting“. Pořadatelem zasedání, které se konalo v Bruselu, bylo UNESCO ve spolupráci s belgickou vládou a neslo podtitul Vzdělávání v propojeném světě: zajištění inkluzivního vzdělávání a spravedlivého rozvoje. Jednání se zúčastnilo přibližně 250 zástupců z agentur OSN a přidružených organizací, regionálních organizací, občanských organizací, organizací soukromého sektoru, nadací a zástupců učitelů i studentů a mělo za cíl zhodnotit dosažený pokrok ve vytyčených cílech a závazcích vyplývajících z Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj a určit společně podporované strategické priority.

Výstupem z konference bylo přijetí Bruselské deklarace, která obsahuje tři témata: (1.) vnější i vnitřní migrace s důrazem na vykořenění lidí z kultur a její vliv na vzdělávací systémy, (2.) inkluze s důrazem na začleňování dětí s postižením a (3.) učitelská profese, která je v současnosti zatížena útekem z povolání. Právě toto třetí téma upoutalo zvýšenou pozornost zasedajících, kdy problematika odchodů učitelů ze škol je problémem všech vyspělých zemí. Z konference vyplynulo, že je potřebné, aby se problematice odchodů učitelů věnovaly státy samotné (zvýšení výdajů na veřejné školství na 4-6 % HDP nebo 15-20 % veřejných výdajů) a nespolehalo se na soukromé školství. Učitelství zůstává na spodních místech žebříčku odměňování, k opuštění profese přispívá nedostatečné uspokojení z práce, stres a vyhoření.

4.2.3. Globální úmluva k uznávání vysokoškolských kvalifikací

Ve dnech 5. - 7. 12. 2018 proběhlo 1. mezivládní jednání k návrhu textu Globální úmluvy k uznávání vysokoškolských kvalifikací. Tento text byl konzultován s členskými státy UNESCO, které se k textu mohly vyjádřit pomocí písemných komentářů během roku 2018. Na textu úmluvy pracovali členové tzv. *Drafting committee*. Ten začal pracovat na textu v roce 2016 a to společně s členskými státy, které byly pravidelně konzultovány. Úmluva má za cíl zjednodušit mezinárodní mobilitu studentů terciárního vzdělávání a podpořit spolupráci ve vysokoškolském vzdělávání napříč kontinenty.

Během 1. mezivládního jednání byli zvoleni členové tzv. *Editing committee* (8 členů), mezi nimi i Česká republika, kteří na textu úmluvy spolupracovali. Tento výbor rozhodl o kompromisním textu v případě, kdy se státy nemohly shodnout. Finální verze dokumentu bude dokončena v roce 2019, kdy bude také předložena k přijetí členskými státy na Generální konferenci UNESCO.

4.2.4. Katedry UNESCO

Program UNITWIN/UNESCO Chairs vznikl v roce 1992 a spočívá v zakládání kateder UNESCO a sítě UNITWIN mezi institucemi vysokoškolského vzdělávání. V současnosti existuje po celém světě více než 700 kateder UNESCO v 116 státech.

Jedinou Katedrou UNESCO v České republice je Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví, která vznikla v roce 1994 a která je nedílnou součástí Katedry archeologie a

muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a je také z jejího rozpočtu plně financována. V roce 2015 prošla katedra revitalizací a byl předložen nový projekt na léta 2015–2019 pod názvem „*Muzeologie – cesta k ochraně a zvyšování veřejného povědomí o kulturně historickém dědictví*“, v rámci kterého se katedra zaměřuje na spolupráci na národní a mezinárodní úrovni, pořádání specializovaných kurzů pro studenty Masarykovy univerzity, organizování, spoluorganizování a účast na profesních konferencích, seminářích a kolokviích, zprostředkování účasti studentů na profesních (dobrovolných) aktivitách v muzeích a na vydávání publikací. Katedra se tematicky zaměřuje na teoretickou a aplikovanou muzeologii a muzeologickou péči o archeologické památky. Vedoucím katedry je prof. Mgr. Jiří Macháček, Ph.D. Činnost katedry řídí Rada, jejímiž členy jsou zástupci Masarykovy univerzity, České komise pro UNESCO a hostující zahraniční profesori.

4.2.5. Stipendijní program ČR – UNESCO

Pro akademický rok 2018/2019 byla prostřednictvím UNESCO nabízena 3 stipendijní místa k podpoře studia v bakalářských, magisterských nebo navazujících magisterských studijních programech v českém jazyce na veřejných vysokých školách. Jedno stipendijní místo bylo nabízeno Iráku, dvě stipendijní místa Zimbabwe. V termínu byly doručeny 2 žádosti o přiznání stipendia z Iráku a 1 žádost ze Zimbabwe, přiznáno bylo 1 stipendium uchazeči z Iráku a 1 stipendium uchazeči ze Zimbabwe.

V průběhu roku 2018 studovalo v České republice celkem 12 studentů, kteří stipendium získali prostřednictvím kvóty pro UNESCO (1 z Iráku, 1 z Jemenu, 2 z Konžské demokratické republiky, 4 z Mali, 2 z Uzbekistánu a 2 ze Zimbabwe). Studovali na veřejných vysokých školách v Praze, Brně, Hradci Králové a Pardubicích v zemědělských, ekonomických, technických a přírodovědných oborech, nově přijatí se na studium na vysoké škole připravovali (jazyková a odborná příprava). Studentům z Konga, Mali a Zimbabwe byla v roce 2018 ukončena výplata stipendia (student z Konga byl ze studia vyloučen, student z Mali pokračuje ve studiu na vlastní náklady, student ze Zimbabwe z důvodu kontraindikace studium ukončil). Na studium vládních stipendistů přijatých prostřednictvím kvóty pro UNESCO bylo v roce 2018 vynaloženo 2 076 825 Kč.

Na podzim roku 2018 byl stipendijní program společným rozhodnutím MZV a MŠMT ukončen. K tomuto rozhodnutí vedlo vyhodnocení programu rozvojových stipendií, kde byla potvrzena nízká efektivita stipendijního programu i jeho přínosu pro ČR, MZV, rozvojové státy a vysoké školy. Toto rozhodnutí bylo oznámeno v prosinci 2018 prostřednictvím nóty ZÚ Paříž ústředí UNESCO v Paříži.

4.2.6. Síť přidružených škol UNESCO

Síť přidružených škol UNESCO (UNESCO Associated Schools Network – ASPnet) vznikla v roce 1953 a dnes je jejím členem více než 11,5 tisíc vzdělávacích institucí ve 182 zemích světa počínaje mateřskými školami a konče vysokými školami. Všechny tyto školy vedou své žáky a studenty ke čtyřem základním pilířům vzdělávání: učit se vědět, učit se konat, učit se být a učit se žít spolu. Hlavním cílem projektu je „*zlepšovat kvalitu vzdělávání pro všechny a přispívat k rozvoji lepšího porozumění mezi dětmi a mladými lidmi celého světa a tím přispívat k pevnému a trvalému míru*“. Přidružené školy UNESCO se v rámci své činnosti zabývají čtyřmi prioritními oblastmi: (1.) světové problémy a úloha systému OSN, (2.) lidská práva, demokracie a tolerance, (3.) mezikulturní vzdělávání a světové dědictví, (4.) životní prostředí a udržitelný rozvoj.

ČR (tehdy ČSSR) se do celosvětového projektu Síť přidružených škol UNESCO zapojila již v roce 1966 a v současnosti je jejím členem 54 základních, základních uměleckých, středních, středních odborných a vyšších odborných škol. Samotná aktivita jednotlivých škol je velmi různorodá. Věnují se nejen vlastním dlouhodobým víceoborovým projektům v rámci uvedených čtyř prioritních oblastí, ale pořádají také Týden škol UNESCO, který je zaměřený

na společně vybrané téma související s mezinárodním rokem vyhlášeným OSN nebo UNESCO. Ve školním roce 2017/2018 byly tématy Týdne škol UNESCO „Osudové osmičky v našich dějinách“ a „Sport jako prostředek k podpoře vzdělávání, zdraví, rozvoje a míru“. Jednou ročně se koná tzv. Valné shromáždění, kterého se účastní zástupci všech škol sdružených v Síti přidružených škol UNESCO v ČR. Valné shromáždění určuje směřování sítě pro příslušný školní rok a střednědobý výhled, slouží také k výměně zkušeností a informací mezi jednotlivými členy sítě. Valné shromáždění také rozhoduje o přijímání nových škol do sítě a volí členy Koordinačního týmu. 24. zasedání Valného shromáždění se uskutečnilo ve dnech 24. a 25. září 2018 v Hlinsku. Výkonným orgánem Sítě přidružených škol UNESCO v ČR je tzv. Koordinační tým, který je složen z deseti volených zástupců škol, národního koordinátora a zástupce MŠMT. Zástupci škol jsou voleni během Valného shromáždění na tři roky. Předseda Koordinačního týmu je zástupcem Sítě přidružených škol UNESCO v ČR v České komisi pro UNESCO. Úlohu národního koordinátora Sítě přidružených škol UNESCO v ČR plní Sekretariát Komise, který rovněž spravuje webovou stránku www.skoly-unesco.cz.

4.3. Činnost v oblasti přírodních věd

4.3.1. Český národní komitét programu Člověk a biosféra

V roce 2018 pokračovala jednání mezi Akademií věd ČR, MŽP a Agenturou ochrany přírody a krajiny k novému institucionálnímu, personálnímu a finančnímu zajištění činnosti Českého národního komitétu programu Člověk a biosféra při MŽP, kde bude působit, aniž by však ztratil svou akademickou sounáležitost s Akademií věd ČR.

4.3.2. Český národní komitét pro Mezinárodní geovědní program UNESCO

Mezinárodní geovědní program UNESCO (IGCP) byl založen v roce 1972 z podnětu československých geologů. Český národní komitét pracuje na dobrovolné bázi a ke své činnosti využívá sponzorské dary, které distribuuje prostřednictvím každoročně vypsané transparentní soutěže za účelem financování nákladů spjatých s účastí řešitelů projektů na významných mezinárodních zasedáních a případně s organizováním pracovních zasedání (domácích i mezinárodních). Hlavním sponzorem je od počátku akciová společnost Severočeské doly. Komitét vykonává dlouhodobě roli národního zástupce programu IGCP. V roce 2018 se Česká republika aktivně účastnila na řešení čtyř projektů IGCP, v rámci kterých bylo komitétem přiděleno celkem 6 grantů za účelem prezentace výsledků české geologie na mezinárodním fóru. RNDr. Jan Pašava, CSc., je členem Vědecké rady IGCP, kde se od roku 2012 podílí na hodnocení nových návrhů a probíhajících projektů IGCP. Český národní komitét je dobře fungující orgán, jehož aktivity jsou ze strany UNESCO vysoce ceněny. Na úrovni ČR spolupracuje s Radou národních geoparků a Českým národním komitétem Mezinárodního hydrologického programu.

4.3.3. Rada národních geoparků

Rada národních geoparků je poradním orgánem ministra životního prostředí. Zajišťuje kromě stimulace a koordinace rozvoje a kvality národních geoparků také implementaci cílů Globálních geoparků UNESCO v České republice. Rada se schází zpravidla dvakrát ročně a zabývá se především hodnocením dosaženého pokroku i řešením problémů a výzev spojených s činností Globálního geoparku UNESCO Český ráj a osmi národních geoparků (NG Egeria, NG Železné hory, NG GeoLocí, NG Kraj Blanických rytířů, NG Podbeskydí, NG Ralsko, NG Vysočina a NG Broumovsko). Rada rovněž sleduje a hodnotí pokrok dvou tzv. kandidátských geoparků (Geopark Královská Šumava a Geopark Barrandien). Dále se Rada věnuje aktivitám, které mohou vést ke zlepšení podmínek pro existenci a rozvoj Globálního geoparku UNESCO Český ráj a národních geoparků a pro zvýšení jejich prestiže v očích odborné i široké veřejnosti.

Rada národních geoparků se setkala v roce 2018 třikrát. Mimořádné jednání bylo svoláno 19. ledna na Ministerstvo životního prostředí (MŽP) za účelem finalizace textu novely směrnice MŽP o geoparcích, novelizace Statutu a jednacího řádu Rady národních geoparků a dalších příloh směrnice. První řádné zasedání proběhlo 25. dubna v Kašperských Horách a zabývalo se především situací dvou kandidátských geoparků - Geoparku Královská Šumava a Geoparku Barrandien. Došlo zde také ke schválení návrhu aktualizace výše zmíněného Statutu a směrnice s deseti přílohami, přičemž bylo doporučeno její předložení do vnitřního připomínkového řízení na MŽP. Toto zasedání navazovalo na exkurzi, kterou dne 24. dubna organizoval tým Geoparku Královská Šumava.

Druhé řádné zasedání se konalo 6. listopadu v Praze na MŽP. Došlo k rozhodnutí o výsledcích revalidace dvou národních geoparků, přičemž bylo ministru životního prostředí doporučeno recertifikovat Národní Geopark Kraj blanických rytířů na další čtyři roky a Národní Geopark Podbeskydí na další dva roky.

V lednu a únoru byly národní geoparky prezentovány a propagovány na dvou mezinárodních veletrzích cestovního ruchu (Holiday World v Praze a RegionTour + GO v Brně). Rada národních geoparků stimulovala účast českých geoparků na Týdnu evropských geoparků (přelom května a června), v jehož rámci národní a kandidátské geoparky představují svou činnost i lokality a nabízí účast na vybraných akcích. MŽP podpořilo tuto aktivitu její propagací v rámci Evropského týdne udržitelného rozvoje. Dále byly národní geoparky představeny v rámci X. ročníku konference na podporu regionálního cestovního ruchu Královéhradeckého kraje „Z podzemí do korun stromů“ (25. září).

Systematičtější podpora vzdělávání zaměřeného na geoparky, výklad geologického dědictví a geoturismus je rozvíjena ve formě přednášek, exkurzí a workshopů s následujícími vysokými školami: Univerzita Hradec Králové, Mendelova univerzita, Masarykova univerzita a Univerzita Karlova v Praze. Na Univerzitě Hradec Králové geoparky, výklad geologického dědictví a geoturismus představují součást osnov studijního programu Katedry rekreologie a cestovního ruchu, kde jsou studentům umožněny praxe i pracovní stáže v českých i zahraničních geoparcích. Předsedkyně Rady národních geoparků přednášela na téma udržitelnosti cestovního ruchu a geoparků (včetně Geoparku Český ráj) 15. října v rámci semináře odborníků životního prostředí s tématem “Budování dobrého lidského společenství” posluchačům 1. a 2. ročníku magisterského oboru Sociální a kulturní ekologie Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy.

Zástupci Globálního geoparku UNESCO Český ráj se zúčastnili 41. zasedání Koordinačního výboru Evropské sítě globálních geoparků UNESCO, které se konalo v březnu v Globálním geoparku UNESCO Karawanken / Karavanke (Rakousko / Slovinsko). V září se zástupci Globálního Geoparku UNESCO Český ráj zúčastnili 42. zasedání Koordinačního výboru Evropské sítě globálních geoparků UNESCO a spolu s dalšími zástupci Rady národních geoparků i mezinárodní konference Evropské sítě geoparků, která se konala v Globálním geoparku UNESCO Adamello Brendta (Itálie). Po skončení konference navštívila sedmičlenná delegace z Globálního geoparku Shennongjia (Čína) Globální geopark Český ráj.

Zástupci národních geoparků Egeria a GeoLocci se v květnu účastnili konference GEOTOP 2018 v Německu a předsedkyně Rady národních geoparků zde měla úvodní přednášku. V červnu se zástupci Národního geoparku Železné hory a předsedkyně Rady národních geoparků účastnili mentorské návštěvy Národního geoparku Malé Karpaty a zúčastnili se souvisejícího workshopu na téma geoparků, Modra. V červenci provedla předsedkyně Rady národních geoparků na základě vyslání ze strany UNESCO revalidační misi italského Globálního geoparku UNESCO Cilento, Vallo di Diano e Alburni.

Předsedkyně Rady národních geoparků byla generální ředitelkou UNESCO jmenována členkou Rady globálních geoparků UNESCO pro období 2018–2022 a v září se poprvé zúčastnila jejího zasedání.

4.3.4. Český národní komitét Mezinárodního hydrologického programu

V roce 2018 pokračovala nastavená komunikace mezi sekretariátem Mezinárodního hydrologického programu UNESCO (IHP) a zástupcem východoevropského regionu v Mezivládní radě IHP prof. M. Brillym ze Slovinska. Došlo k posílení vztahů s podunajskými státy, jejichž významný projekt, související s operativní hydrologií, byl podpořen Evropskou komisí. Setkání projektu se účastnili představitelé jiných národních komitétů IHP, ale i bývalý předseda Mezivládní rady IHP a její nynější místopředseda za východoevropský region A. Szöllösi-Nagy. Členové Českého národního výboru pro hydrologii (ČNVH) měli též možnost s tímto expertem osobně prodiskutovat stochastické metody v hydrologii na 8. Globální konferenci FRIEND-Water v Pekingu v listopadu 2018. Důležité je jejich strategické využití v budoucnu v kombinaci s deterministickým modelováním. Komunikace mimo jiné zahrnovala konzultace dokumentů připravovaných pro jednání Rady, z nichž nejvýznamnější bylo vyhodnocení první poloviny 8. fáze IHP (tj. IHP-VIII) a dále připomínkování nulového návrhu Strategického plánu IHP-IX. Informace distribuované Sekretariátem UNESCO byly šířeny mezi odbornou veřejností v České republice. ČNVH podpořil oslavy Světového dne vody v březnu 2018, a to v podobě překladu materiálů produkovaných UN-Water.

Kromě spolupráce na technické bázi v tradičních aktivitách IHP, jako je Regionální spolupráce podunajských států a program FRIEND-Water (*Flow Regimes from International Experimental and Network Data*) se jeden z místopředsedů ČNVH přímo podílel na organizaci konference asociace ERB (*Euromediterranean Network of Experimental and Representative Basins*), která proběhla v německém Darmstadtu v září 2018. V rámci FRIEND-Water tajemník ČNVH požádal o členství ve velmi aktivní skupině zaměřené na malé průtoky a bylo mu vyhověno.

Hydrologická průtoková data z vybraných limnigrafických stanic za Českou republiku byla dodána do European Water Archive v rámci Global Run-off Data Center (GRDC), Český hydrometeorologický ústav rovněž započal spolupráci s International Groundwater Resources Assessment Centre (IGRAC), který je globálním centrem pro podzemní vody UNESCO, a to v podobě poskytnutí metadat a dat z pozorovacích objektů podzemních vod.

ČNVH se již tradičně spolupodílel na odborné přípravě Konference mladých hydrologů, která je spolupřátána Slovenským výborem pro hydrologii, Slovenským hydrometeorologickým ústavem a dalšími subjekty. ČNVH provozuje internetové stránky <http://cnvh.cz/>, kde přináší informace o zajímavých aktivitách, zprostředkovává vybraná data, publikace aj. K vybraným datům v roce 2018 na stránkách přibyla data o ročních průtokových maximech z 19 českých stanic reprezentující období 1960–2010. Prezentovaná data byla též předmětem publikační činnosti, na které se ČNVH bezprostředně podílel.

4.4. Činnost v oblasti společenských věd

4.4.1. Doping ve sportu

Mezinárodní úmluva proti dopingů ve sportu (dále jen „Úmluva“) byla přijata na Generální konferenci UNESCO v Paříži dne 19. 10. 2005. Jde o mnohostrannou smlouvu, která pro ČR vstoupila v platnost dne 1. 6. 2007 (č. 58/2007 Sb. m. s.) a jejímž účelem je harmonizace a podpora boje proti dopingů ve sportu jako jednoho z negativních jevů, který je se sportem spojen. Nedílnými součástmi Úmluvy jsou Příloha I „Seznam zakázaných látek a metod“ a Příloha II „Mezinárodní standard pro terapeutické výjimky“.

Pro rok 2018 byla aktualizována Příloha I. Tato aktualizace reaguje na vývoj nových látek a metod zneužívaných k dopingů ve sportu a vstoupila v platnost dne 11. 1. 2018. ČR naplňuje Úmluvu i její aktualizaci prostřednictvím Antidopingového výboru ČR, který zabezpečuje antidopingový program ČR. Národní sportovní federace a sportovci jsou řádně informováni a poučováni o změnách Příloh Úmluvy a musí je dodržovat. Případy porušení antidopingových

pravidel jsou projednávány disciplinárními orgány v ČR a mezinárodními sportovními federacemi a jsou trestány odpovídajícími sankcemi za provinění.

4.4.2. Program UNESCO pro řízení společenských přeměn (MOST)

Jedná se o (jediný) společenskovední program UNESCO, který se zabývá vytvářením veřejných politik, transformačními procesy a řízením společenských přeměn. Program podporuje vědecké přístupy k řízení společnosti, umožňuje široký přístup k datům o společnosti, nabízí udržitelnost řešení společenských problémů, výměnu informací mezi mocenskými složkami a odborníky a výměnu informací mezi zadavateli, řešiteli a uživateli v oblastech spadajících do společenskovední problematiky. Členem Mezivládní rady programu MOST v letech 2017-2021 je člen Komise doc. PhDr. Zdeněk Uherek, CSc.

4.5. Činnost v oblasti informací a komunikace

4.5.1. Mezinárodní program UNESCO Paměť světa

Program UNESCO Paměť světa vznikl v roce 1992 s cílem usnadnit uchování a ochranu dokumentárního dědictví a jeho zpřístupňování. V roce 1995 byl v rámci zmíněného programu vytvořen mezinárodní Registr Paměť světa. Aktivitám Komise ve vztahu k programu je věnována samostatná část výroční zprávy č. 3.3.4.

4.5.2. Mezinárodní program pro rozvoj komunikací (IPDC)

Mezinárodní program pro rozvoj komunikací vznikl v roce 1980 a jeho cílem je mobilizovat mezinárodní podporu projektům v oblasti médií a přispět k nalezení dohody o zajištění zdravého prostředí pro rozvoj svobody médií a mediálního pluralismu v rozvojových zemích. Česká republika je v letech 2015–2019 členem Mezivládní rady IPDC, která je primárně odpovědná za provádění programu. Mezivládní rada schvaluje priority programu, předkládá zprávy o provádění programu, navrhuje reformy programu a schvaluje vhodný systém financování.

5. ZAHRANIČNÍ AKCE

5.1. Generální konference UNESCO

S ohledem na dvouletý cyklus konání Generální konference UNESCO se její 40. zasedání uskuteční ve dnech 12. – 27. 11. 2019 v Paříži.

5.2. Výkonná rada UNESCO

5.2.1. 204. zasedání Výkonné rady UNESCO

Ve dnech 4. – 17. 4. 2018 se v Paříži uskutečnilo 204. zasedání Výkonné rady UNESCO. Nejočekávanějším bodem jednání byla Strategická transformace, kterou nová generální ředitelka UNESCO Audrey Azoulay hodlá reformovat a zefektivnit organizaci. Nejkritičtější momentem v diskusi bylo zapojení členských států a financování reformy. Rysem strategie jsou celkem čtyři hlavní principy: (1.) posílení programů UNESCO s větším zaměřením na priority stanovené ve střednědobé strategii, (2.) posílení institucí v jejich klíčové roli „laboratoře idejí“, (3.) větší otevřenost UNESCO vůči občanské společnosti, nevládním organizacím, univerzitám, mladým lidem a soukromému sektoru, (4.) změny v organizační struktuře posílením managementu. Dalším významným tématem generální ředitelky je iniciativa na „Oživení ducha Mosulu“, která byla spuštěna v únoru 2018 na konferenci k rekonstrukci Iráku. Rozhodnutí ke všem programovým a rozpočtovým bodům agendy Výkonné rady byla přijata konsensem, s výjimkou rozhodnutí k situaci na Krymu. Projednávání tzv. palestinských rozhodnutí bylo odloženo na podzimní jednání rady.

Soubor rozhodnutí lze nalézt na webové stránce:
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000262851>.

5.2.2. 205. zasedání Výkonné rady UNESCO

Ve dnech 3. – 17. 10. 2018 se v Paříži uskutečnilo 205. zasedání Výkonné rady UNESCO, kterému dominovaly diskuze o Strategické transformaci bez hmatatelného výsledku. Generální ředitelka UNESCO prezentovala tentokrát tři podoby modernizace organizace: (1.) reorganizace fungování správy Sekretariátu je nutná pro lepší řízení a splnění legitimních očekávání v otázkách transparentnosti, monitorování a následného vyhodnocení činnosti organizace, (2.) zlepšení efektivity, konkrétně snaha o prosazení lepšího fungování, komunikace, strategických partnerství a přítomnosti UNESCO ve světě, (3.) posun globálního myšlení, které je třeba přijmout, aby bylo zajištěno, že se programy UNESCO budou vyvíjet podle současných výzev světa. Druhým významným tématem Výkonné rady bylo nastavení finančních stropů pro druhé dvouletí čtyřletého cyklu 2018–2021 bez vzájemné shody členských států. Hlasováním bylo dále standardně přijato rozhodnutí k situaci na Krymu, zatímco tzv. palestinská rozhodnutí byla konsensem bez diskuze opět odsunuta na 206. zasedání Výkonné rady.

Soubor rozhodnutí lze nalézt na webové stránce:
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265956>.

6. VÝDAJE KOMISE V KČ ZA SLEDOVANÝ ROK

Komise nedisponuje vlastním rozpočtem. Výdaje na chod Sekretariátu Komise jsou součástí rozpočtu MZV.

Členství v Komisi je čestné. Její členové nejsou za svou činnost odměňováni, ani jim nejsou propláceny cestovní náhrady. Jejich případná účast na akcích UNESCO, jež se konají v zahraničí, je hrazena z prostředků věcně příslušných ministerstev nebo institucí a organizací, které je na akce vysílají. Komise je koordinátorem a zprostředkovatelem při výběru účastníků, na financování se však nepodílí.

Komise v roce 2018 nezadávala žádné veřejné zakázky. Žádné účelové prostředky nebyly Komisi v roce 2018 přiděleny.

Počet zaměstnanců podle platových tříd k 31. 12. 2018		
Platová třída	Počet zaměstnanců	Z toho na částečný úvazek
9	1	0
12	0	0
14	1	0
Celkem	2	0

7. PLÁN ČINNOSTI A ROZPOČET KOMISE

7.1. Plán činnosti Komise

Spolupráce České republiky s UNESCO je v programových oblastech UNESCO (vzdělávání, přírodní vědy, společenské vědy, kultura, informace a komunikace) dána zejména mezinárodně právními závazky, které pro Českou republiku vyplývají z mnohostranných mezinárodních smluv sjednaných UNESCO (úmluvy UNESCO), a řádným a schváleným programem UNESCO na období 2018-2021. Tato spolupráce je prováděna a financována

věcně příslušnými ministerstvy v souladu se zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, v platném znění.

Plán činnosti Komise se řídí především harmonogramem činnosti UNESCO a povinnostmi vyplývajícími ze Statutu Komise, zejména pokud jde o zasedání Komise a jejích orgánů.

7.2. Rozpočet Komise

Komise nedisponuje vlastním rozpočtem. Výdaje na chod Sekretariátu Komise jsou součástí rozpočtu MZV.

UNESCO využívá příspěvkovou stupnici schvalovanou Valným shromážděním OSN a upravenou dle počtu členských států UNESCO. Procentuální výše příspěvku České republiky do UNESCO byla v roce 2018 stejná jako do řádného rozpočtu OSN, tj. 0,344 % z celkového rozpočtu organizace. Česká republika zaplatila v roce 2018 z rozpočtové kapitoly MZV celkový mandatorní finanční příspěvek do UNESCO ve výši 591 958 USD a 456 176 EUR. ČR dále uhradila příspěvek do Fondu světového dědictví ve výši 11 232 USD z titulu smluvní strany Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví a příspěvek do Fondu pro zachování nemateriálního kulturního dědictví ve výši 11 232 USD z titulu smluvní strany Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví.

V roce 2018 přispěla Česká republika dále prostřednictvím MK dobrovolným příspěvkem ve výši 11 383 EUR do Mezinárodního fondu pro kulturní rozmanitost, který je určen na pomoc konkrétním projektům ze zemí s méně rozvinutou kulturní infrastrukturou, a dobrovolným příspěvkem ve výši 200 000 CZK do Fondu na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu.
